

ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН

Брой 3-4 (282) • 26.04.2017 г. • Издание на ВТИК • © ВТИК • Година XXV

БЪЛГАРО-ТУРСКИТЕ ОТНОШЕНИЯ СЛЕД РЕФЕРЕНДУМА НА ЕРДОГАН

Автор: Мирослав Хаджийски, 21.04.2017

Миналата неделя в Турция се проведе референдум за конституционни промени, които да увеличат правомощията на президента и да извършат промени в съдебната система на страната. Възможността за по-дълъг мандат и увеличени правомощия, както и отпадането на задължителната политическа необвързаност на държавния глава, на практика превръщат южната ни съседка в президентска република.

Консолидирането на властта в ръцете на Реджеп Ердоган се приема със скептицизъм от Европа поради преследванията срещу опозицията, нарушаването на свободата на медиите и конфликта с кюрдите, които станаха показателни за управлението на Ердоган. Последниците от него се виждат и в отстъпването на Турция в редица международни изследвания на свободите и демократичността, например “Индекса на демокрацията” на Economist Intelligence Unit и “Индекса на свобода на медиите” на “Журналисти без граници”, като при почти всички се наблюдава негативна тенденция през последните години.

Проблемите на Ердоган с преследването на опозицията, арестите на журналисти, затварянето и цензурирането на редица медии, ожесточения конфликт с кюрдската общност, които се обостриха още повече след неуспешния опит за преврат миналото лято и последвалите чистки в множество сфери, дават основание за тревога какво ще се случи, след като Ердоган разшири допълнително властта си. Еwentуалното продължа-

ване и засилване на агресивната политика на президента би довела по-скоро до задълбочаване на тези проблеми, а не до тяхното решаване.

Силното разделение в обществото, което се задълбочи след приблизително изравнените резултати от референдума, и зачестилите терористични атаки рисуват една доста напрегната вътрешнополитическа картина. Изправена пред толкова проблеми, Турция няма никакъв интерес от допълнително влошаване на външнополитическите си отношения с която и да е страна, още по-малко съседна и част от ЕС, каквато е България. В последните години Турция постепенно постави себе си във все по-голяма външна изолация (включително и след скорошните скандали с Холандия и Германия) и отношенията между нея и ЕС са доста обтегнати. Самият Ердоган вече говори за прекратяване на турската кандидатура за членство в ЕС. На този фон нов сериозен външен конфликт, особено със страна като България, с нищо не би облекчил положението на Турция в международен план. България също има нужда от добросъседски отношения с Турция – както заради значителните обеми във външната търговия и инвестициите между двете страни, така и заради опасността от активизиране на миграционния поток към страната по пътя към Западна Европа, вследствие на заплахите на Ердоган за разваляне на сделката с ЕС за бежанците.

Проблем за България от засилването на властта на Ердоган би била една еwentуална, индиректна намеса във вътрешните ни работи чрез политически субекти. На предсрочните избори у нас ДОСТ често бе свързвана с турска подкрепа, като представители на Анкара нееднократно обявиха подкрепата си за новата формация. Програмата на ДОСТ на теория защитава евроатлантически ценности, но неяснотата за финансирането ѝ, явно

етническият вот и изричната подкрепа от Турция за нея бъдат оправдани притеснения за прокарване на турските политически интереси в България чрез тази партия. Една партия-фаворит на Ердоган най-малкото трябва да се следи внимателно като предполагаем проводник на идеите на турския президент.

Въпреки това в краткосрочен план за България няма ясни последици от проведенния референдум. Вътрешнополитическите промени крият рискове за демократичните процеси в Турция и България е длъжна внимателно да следи ситуацията, но за момента няма основания за някаква промяна и различно отношение спрямо Турция.

Прочетете повече на:
<http://ime.bg/bg/articles/bylgaro-turskite-otnosheniya-sled-referenduma-na-erdogan/#ixzz4fGCuJdvb>

НОСИТЕЛИТЕ НА НАГРАДАТА НА ЕС ЗА ЛИТЕРАТУРА ЗА 2017 Г.

Европейската комисия обяви дванайсетте носители на наградата на ЕС за литература за 2017 г., сред които е българската писателка Ина Вълчанова с романа „Остров Крах“.

Останалите лауреати - по един от държава - са **Rudi Erebara** (Албания), **Bianca Bellová** (Чешката република), **Kallia Papadaki** (Гърция), **Halldóra K. Thoroddsen** (Исландия), **Osvalds Zebris** (Латвия), **Walid Nabhan** (Малта), **Aleksandar Bećanović** (Черна гора), **Jamal Ouariachi** (Нидерландия), **Darko Tuševljaković** (Сърбия), **Sine Ergün** (Турция) и **Sunjeev Sahota** (Обединеното кралство).

С учредената през 2009 г. награда на ЕС за литература се отличават най-добрите новоизгряващи автори в Европа. Благодарение на нея се популяризира богатството на съвременната европейска художествена литература и уникалното културно и езиково наследство на нашия континент.

Присъждането на наградата се организира от консорциум, включващ Европейската и Международната федерация на търговците на книги (EIFB), Съвета на евро-

пейските писатели (EWC) и Федерацията на европейските издатели (FER), с подкрепата на Европейската комисия. Наградата се присъжда на автори от всички държави, участващи в програмата за култура и творчество на ЕС „Творческа Европа“, която включва и страни извън Съюза.

Всяка година национални журита, съставени от експерти, в една трета от участващите държави - 12 този път - номинират авторите в съответствие с определени критерии и определят победителите. Всички отличени автори получават по 5000 евро, но далеч по-важно е това, че наградата им осигурява по-голяма международна видимост и е допълнителна реклама за тях в чужбина, включително на големи панаири на книгата в цяла Европа. Техните издатели получават стимул да кандидатстват за финансиране от ЕС за превода на отличените книги на други европейски езици с цел разпространение на нови пазари.

Наградите ще бъдат връчени от Тибор Наврачич, член на Европейската комисия, отговарящ за образованието, културата, младежта и спорта, от високопоставени представители на Европейския парламент и на малтийското председателство на ЕС по време на официална церемония на 23 май 2017 г. в Брюксел.

Наградата се финансира по програма „Творческа Европа“, която е насочена към укрепване на конкурентоспособността на секторите на културата и творчеството и насърчаване на културното многообразие и межкултурния диалог в Европа. Програма „Творческа Европа“ разполага с общ бюджет от 1,46 милиарда евро за целия седемгодишен период на финансиране (2014—2020 г.), който включва и специален фонд за подпомагане на литературния превод. За средства от него могат да кандидатстват издателства, които желаят да издадат европейска преводна художествена литература.

С годишния си оборот от 22—24 милиарда евро само в ЕС и Европейското икономическо пространство, европейският сектор на книгоиздаването и книгоразпространението допринася в значителна степен за икономиката на ЕС. През 2015 г. европейските издатели са публикували общо

около 575 000 нови заглавия, а в сектора работят над половин милион души. Съществуват 9 милиона заглавия на 24-те официални езика на ЕС и на много други малцинствени езици. По този начин европейският сектор на книгоиздаването и книгоразпространението допринася в значителна степен и за европейското културно и езиково многообразие.

Уебсайт на наградата:
<http://www.euprizeliterature.eu/>

Twitter: <http://twitter.com/euplprize>

Фейсбук страница:
<http://www.facebook.com/pages/European-Union-Prize-for-Literature/201625279911585>

Портал за култура на Европейския съюз:
<http://ec.europa.eu/culture/>

Програма „Творческа Европа“:
http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/index_en.htm

НОВА СИСТЕМА ЗА ЕЛЕКТРОННО СЕРТИФИЦИРАНЕ НА БИОЛОГИЧНИТЕ ПРОДУКТИ

В ЕС ще се прилага нова система за електронно сертифициране, с която ще се подобри контролът върху вноса на биологични продукти. Така Съюзът утвърждава водещата си позиция в света по отношение на проследимостта и събирането на надеждни данни за търговията с тези продукти.

С тази първа по рода си система за електронно сертифициране ще се осигури по-стриктното прилагане на разпоредбите за безопасност на храните и ще се ограничи евентуалният риск от измами. Същевременно с нея ще се намалят административните пречки пред икономическите субекти и компетентните органи и ще се осигурят по-пълни статистически данни за вноса на биологични продукти.

Предвиден е 6-месечен преходен период, през който могат да се използват сертификати както на хартиен, така и на електронен носител. От 19 октомври 2017 г. обаче вносът на биологични продукти ще се сертифицира само по електронен път.

Комисарят на ЕС по въпросите на земеделието и развитието на селските райони

Фил Хоган заяви: *"Нашият ангажимент към прилагането на стриктни мерки за сертифициране и инспекция е важен елемент в европейските стандарти за безопасност на храните. Макар благодарение на тези стандарти Европа вече да се е наложила като световен лидер в безопасността на храните, трябва да продължаваме неуморно да разработваме нови и още по-успешни мерки в тази насока. С новите правила ще се подобри проследимостта на биологичните продукти, които представляват важен разрастващ се пазар."*

Повече информация можете да намерите на: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-963_bg.htm

ПРЕМЕСТВАНЕ И ПРЕЗАСЕЛВАНЕ

Комисията прие своя единадесети доклад за напредъка по схемите на ЕС за спешно преместване и презаселване, в който прави оценка на предприетите от 2 март 2017 г. досега действия.

Държавите членки са постигнали стабилен напредък по отношение на преместването – преместени са допълнителни 2 465 лица, което е нов месечен рекорд. Общият брой на извършените премествания вече е 16 340. Необходимо е обаче всички държави членки да положат повече усилия, така че всички отговарящи на изискванията за това хора да бъдат преместени през следващите месеци. При презаселването държавите членки са продължили да отбелязват съществен напредък, като досега 15 492 души са получили възможност да влязат безопасно и законно в ЕС. За да се съдейства за подобряването на процеса на преместване и презаселване, в днешния доклад са включени целеви препоръки към държавите членки.

Комисарят по въпросите на миграцията, вътрешните работи и гражданството **Димитрис Аврамопулос** заяви: *"През март отбелязахме нов рекорден брой преместени лица. Това е солидарност в действие и доказателство за отговорност. Сега е моментът всички държави членки да изпълнят ангажиментите си и да увеличат своите усилия. Те имат политическо, морално и правно задъл-*

жение за това. Призовавам държавите, които все още не са се включили в тези общи усилия, да го сторят. Преместването през следващите месеци на всички хора, отговарящи на условията, от Гърция и Италия е напълно осъществимо. В същото време успяхме да презаселим над две трети от 22 500-те души, за които през юли 2015 г. поехме ангажимент да осигурим безопасно и законно влизане. Това са много добри новини. Изпълняваме ангажиментите си за споделяне на отговорността с трети държави, като Турция, Йордания и Ливан."

Повече информация можете да намерите на: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-908_bg.htm

ПОЛИТИКАТА НА СБЛИЖАВАНЕ И РЕГИОНИТЕ С НИСКИ ДОХОДИ И СЛАБ РАСТЕЖ

Европейската комисия публикува доклад за регионите в ЕС, изоставащи в растежа и благосъстоянието, в който определя ясни пътища за подпомагане на стратегиите за регионален растеж чрез средства от ЕС.

Четиридесет и седем региона в осем държави членки бяха обстойно проучени и категоризирани като „региони със слаб растеж“ (с БВП на глава от населението до 90% от средната стойност за ЕС, но с трайно отсъствие на растеж) или като „региони с ниски доходи“ (с нарастващ БВП, който все още е под 50% от средната стойност за ЕС). В тези региони живеят 83 милиона души, т.е. 1 на всеки шестима граждани в ЕС. Първата група е съсредоточена главно в Южна Европа, а втората - в Източна Европа.

Направена е оценка какво препятства или допринася за конкурентоспособността на регионите и защо в тях още не са постигнати очакваните за ЕС равнища на растеж и доходи. И което е още по-важно, набелязани са нуждите от инвестиции за тези региони, а именно в човешкия капитал, иновациите, качеството на институциите, подобрата достъпност, както и инструментите по линия на политиката на сближаване на ЕС, чрез които тези области могат да бъдат подпомогнати в бъдеще.

По този повод комисарят за регионалната политика **Корина Крецу** заяви: „Политиката на сближаване има решение за всяка пречка в развитието. Чрез индивидуализирани стратегии за регионално развитие, наред с предварителни условия за успешни инвестиции, можем да превърнем тези региони в привлекателни места за жителите, за работещите в тях и за стопанската дейност. Ние правим следното: помагаме на регионите да идентифицират своите нужди и конкурентни предимства и им осигуряваме средства за по-добро разработване на политики.“

Повече информация можете да намерите на: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-893_bg.htm и [http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-15-4654_bg.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-4654_bg.htm)

ПРАВОСЪДНИТЕ СИСТЕМИ СТАВАТ ПО-ЕФЕКТИВНИ

Европейската комисия публикува Информационното табло на ЕС в областта на правосъдието за 2017 г., в което се прави сравнителен преглед на ефикасността, качеството и независимостта на правосъдните системи на държавите - членки на ЕС.

Целта на Информационното табло е да се помогне на националните органи да подобрят ефективността на своите правосъдни системи. В Информационното табло за 2017 г., за разлика от предходните му издания, се разглеждат нови аспекти на функционирането на правосъдните системи, като например колко лесно потребителите могат да получат достъп до правосъдие и какви са каналите, които те използват, за да подават жалби срещу дружества. За първи път в Информационното табло се съдържа информация и относно продължителността на наказателните производства за престъпления по изпиране на пари.

„Петото издание на Информационното табло на ЕС в областта на правосъдието потвърждава, че ефективните правосъдни системи са от съществено значение за изграждането на доверие в среда, която е благоприятна за бизнеса и инвестициите в единния пазар“, заяви **Вера Йоурова**, коми-

сар на ЕС по въпросите на правосъдието, потребителите и равнопоставеността между половете. „Призовавам държавите членки да гарантират, че всяка правосъдна реформа зачита върховенството на закона и независимостта на съдебната власт. Това е от ключово значение за възможността на гражданите и предприятията да се ползват пълноценно от правата си. Освен това независимата и добре функционираща правосъдна система е основен стълб на всяка демокрация.“

Повече информация можете да намерите на: <http://europa.eu/rapid/press-release IP-17-890 bg.htm>

ЗАБЛУЖДАВАЩАТА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЦЕНИ И РЕЗЕРВИРАНЕ НА ПЪТУВАНИЯ

През октомври 2016 г. Европейската комисия и органите на ЕС за защита на потребителите стартираха координирана проверка на 352 уебсайта за сравняване на цените и за резервиране на пътувания, действащи на територията на ЕС, тъй като според Европейските потребителски центрове тези услуги са сред най-честите поводи за оплаквания на потребителите.

В резултат на проверката беше констатирано, че цените, публикувани на 235 уебсайта - две трети от проверените сайтове - не са достоверни. Органите поискаха от съответните уебсайтове да приведат практиките си в съответствие с европейското законодателство за защита на потребителите, което изисква да бъдат напълно прозрачни по отношение на цените и да представят своите оферти по недвусмислен начин и на ранен етап от процеса на резервиране.

Вера Йоурова, комисар по въпросите на правосъдието, потребителите и равнопоставеността между половете, заяви: „Интернет предлага на потребителите богата информация, която им позволява да подготвят, сравнят и резервират своите почивки. Ако обаче публикациите в уебсайтовете за сравняване на оферти не са обективни или цените не са прозрачни, тези сайтове подвеждат потребителите. Въпросните дру-

жества трябва да спазват европейските правила за защита на потребителите, както би направила всяка туристическа агенция. Органите за защита на потребителите ще поискат от уебсайтовете да решат тези въпроси. Потребителите заслужават да бъдат защитени онлайн така, както са защитени офлайн.“

Повече информация можете да намерите на: <http://europa.eu/rapid/press-release IP-17-844 bg.htm>

ОТПАДАНЕ НА ВИЗИТЕ ЗА ГРАЖДАНИ НА УКРАИНА

Евродепутатите одобриха неофициалното споразумение със Съвета, с което премахнаха изискването за издаване на визи за кратък престой на територията на ЕС за украински граждани.

Съгласно новите разпоредби украинските граждани, които притежават биометрични паспорти, ще могат да влизат на територията на ЕС без виза за 90 дни в рамките на всеки 180 дни с цел туризъм, посещение на роднини или приятели или за бизнес цели, но не и за работа. Отпадането на изискванията за визи ще важи за всички страни от ЕС с изключение на Ирландия и Обединеното Кралство, както и Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария.

„Украйна изпълни всички критерии, ето защо визите могат да бъдат премахнати“, заяви докладчикът Мария Габриел (ЕНП, България). Тя добави, че премахването на визовия режим ще бъде „още едно много силно послание, че Украйна е ключов партньор за Европейския съюз в рамките на Източното партньорство“.

Разпоредбата, която бе приета с 521 гласа „за“ срещу 75 „против“, с 36 „въздържал се“, все още трябва да бъде официално одобрена от Съвета на министрите. Най-вероятно промяната ще влезе в сила през юни, 20 дни след като бъде публикувана в Официалния вестник на ЕС.

Преди отпадането на визовите изисквания за украинските граждани ЕС засили механизма за суспендиране на безвизовия режим, за да се позволи по-лесно повторно

въвеждане на визи в изключителни ситуации.

Допълнителна информация:

Процедура: обикновена законодателна процедура, споразумение на първо четене

– Видеозапис на дебата (05.04.2017)

<http://www.europarl.europa.eu/ep-live/bg/plenary/search-by-date>

– EbS+ (05.04.2017)

<http://ec.europa.eu/avservices/ebs/schedule.cfm?sitelang=bg&page=3&institution=0&date=04/05/2017>

– Списък на трети страни, чиито граждани трябва да притежават виза, когато преминават външните граници и на тези, чиито граждани са освободени от това изискване (ЕК)

https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/borders-and-visas/visa-policy/apply_for_a_visa/docs/visa_lists_bg.pdf

– Либерализиране на визовия режим с Украйна (пленарен подкаст) (март 2017 г.)

<https://epthinktank.eu/2017/03/30/visa-liberalisation-for-ukraine-plenary-podcast/>

– Аудиовизуални материали за професионалисти

<http://www.audiovisual.europarl.europa.eu/eu-ukraine>

– Проучване на ЕП: Либерализиране на визовия режим с Украйна

<https://epthinktank.eu/2017/03/30/visa-liberalisation-for-ukraine-plenary-podcast/>

КРАЙ НА РОУМИНГА

Евродепутатите гласуваха отпадането на последното препятствие по пътя към пълното премахване на таксите на дребно за роуминг.

Премахването на таксите на дребно за роуминг от 15 юни 2017 г. ще даде възможност на потребителите да се обаждат, да изпращат текстови съобщения и да прехвърлят данни в друга държава членка на ЕС на същата цена, като у дома.

„Това е голяма победа за европейските потребители“, заяви докладчикът Миапетра Кумпула-Натри (С&Д, Финландия). „Сега можем да отпразнуваме факта, че от 15 юни няма да има повече такси за роуминг. Потребителите, пътуващи из Европа, ще имат

възможност да проверяват електронна си поща, използват пътни карти, качват снимки в социалните мрежи, да се обаждат и изпращат съобщения до вкъщи без допълнителни такси.“

Парламентът одобри споразумението относно максималните цени на роуминга на едро - последното препятствие по пътя към пълното премахване на таксите за роуминг, с 549 гласа „за“ срещу 27 „против“, с 50 „въздържал се“. Споразумението бе неофициално съгласувано със Съвета на ЕС.

Неофициалното споразумение между Парламента и Съвета определя колко максимално могат да се таксуват помежду си телекомуникационните оператори за използване на мрежите им за пренос на данни и трансгранични разговори в „роуминг“. Търговията на едро на роуминг косвено се отразява в крайните сметки на потребителите.

По-ниските максимални такси за трансфер на данни ще позволят на потребителите в ЕС да получат достъп до повече данни, като например аудио-визуално съдържание, когато пътуват от една страна членка в друга. Това може също да отвори пазарите за малки оператори и операторите на виртуални мобилни мрежи

Факти: нови максимални цени

Гласово обаждане: €0.032

Гигабайт:	€7.7	(15/06/2017),	€6
	(01/01/2018),	€4.5	(01/01/2019),
	€3	(01/01/2020),	€2.5
	(01/01/2021),	€2.5	(01/01/2022)

Текстово съобщение: €0.01

– Видео запис на дебата (05.04.2017 г.)

<http://www.europarl.europa.eu/ep-live/bg/plenary/search-by-date>

– EbS+ (05.04.2017 г.)

<http://ec.europa.eu/avservices/ebs/schedule.cfm?sitelang=bg&page=3&institution=0&date=04/05/2017>

– Съобщение за медиите относно междунституционалните преговори (01.02.2017 г.)

<http://www.europarl.europa.eu/news/bg/news-room/20170130IPR60199>

– Аудиовизуални материали за професионалисти

<http://www.audiovisual.europarl.europa.eu/roaming>